

Hang til tang

Noteringen

► Svin

Basisnotering (70,0-86,9) uge 50 11,50 kr.

Friland A/S giver i uge 50 følgende tillæg til konventionel notering: Øko-tillæg (alle grise): 4,00 kr./kg. Kvalitetstillæg (godkendte grise): 2,00 kr./kg. Ud over á conto udbetalingen ydes økologisk markedstillæg afhængigt af afsætnings-situationen - for uge 50: 3,95 kr./kg for alle grise. Søer slagtes pt ikke. Der udbetales også konventionel efterbetaling fra Danish Crown.

► Smågrise

Vejledende notering fra Viden-center for Svineproduktion for økologiske smågrise for uge 50: Beregnet smågrisenotering: 30 kg: 752,62 kr. (-6,81). Kg-regulering: 12-25 kg: 12,87 kr. 25-30 kg: 11,28 kr. 30-40 kg: 17,69 kr. Noteringen tager udgangspunkt i basisnoteringen fra Friland A/S og er inklusive efterbetaling.

► Kvæg

Friland A/S giver følgende priser for økologisk kvæg leveret i uge 50: Ungtyre u/12 mdr.: 1,85 kr./kg. Stude og kvier: Variabelt tillæg: 2,25 kr. pr. kg. Kontrakt-tillæg*: 2,00 kr./kg. Køer: 2,00 kr./kg. Restgruppe: 1,25 kr./kg. Tillæggene gives efter veldefinerede kvalitetskrav. *Kvalitets-godkendte dyr på kontrakt aftegnes med variabelt tillæg + kontraktstillæg.

► Tyrekalve

Vejledende notering på økologiske tyrekalve af stor malke race fra Brancheudvalget for Økologiske Kødproducenter: Jersey, (3. mdr., 65 kg). Pris: 1.121 kr. Kg-reg.: 10 kr. Stor race, (3. mdr., 96 kg). Pris: 2.105 kr. Kg-reg.: 11 kr. Priserne er inkl. afhorning og studning.

Økologi & Erhverv tager forbehold for evt. fejl.

Tang vinder i stigende grad indpas i vores køkkener, men husdyrene skal også have deres del, mener man på Endelave

INNOVATION

AF KAREN MUNK NIELSEN

Når man er et lille samfund omgivet af vand på alle sider, lærer man at bruge de ressourcer, man har tæt på. Det gælder både naturressourcerne og de menneskelige. Det er Endelave et godt eksempel på. Den lille ø har gang i imponerende mange udviklingsopgaver, der tager afsæt i den lokale natur: havet, stranden og jordbruget. Kommerciel dyrkning af strandurter, mineralfoder af tang til får, geder og kvæg, hvedemel med urter og nye, unikke sennepsprodukter er noget af det, økologiske landmænd og andre ildsjæle på øen eksperimenterer med.

Tang som tilskudsfoder

En af disse ildsjæle er Bjarne Ottesen, der er formand for den lokale forening Smag på Endelave. Han er samtidig den lokale ekspert i tang og eksperimenterer i øjeblikket med at fremstille mineralfoder til forskellige husdyr på basis af sukkertang. Et pilotprojekt er allerede gennemført, hvor får, islænderheste og malkegeder har fået tang i stedet for andre mineraler.

- Gederne fik ét gram pr. dag, men ifølge vores analyser skulle de snarere have haft 1,5-2 g, fortæller Bjarne Ottesen.

Hans mål er at sammensætte en række forskellige mineralblandinger, der tilgodeser forskellige husdyrs behov. Det er imidlertid ikke projektets største udfordring.

Tangmel til human brug er et meget kostbart produkt. Til husdyr skal processerne derfor være meget billigere, og formalingen behøver ikke være så fin.

Bjarne Ottesen henter strandvejbred til projektets eksperimenter. En kommerciel produktion kræver dog, at urterne bliver dyrket på landbrugsjorden, for på strandene må man kun samle urter til eget forbrug.

- Det er tørringen. Den er dyr, og vi arbejder på at finde mere bæredygtige energikilder som solenergi eller varme fra bioreaktor, fortæller Bjarne Ottesen.

Tang til husdyr er først rentabelt, hvis tørreomkostningerne kommer ned. Til human brug kan den bedste kvalitet af tang godt betale for en dyr og langsom tørring.

Analyserer for aminosyrer

I økologisk sammenhæng kan tangen desuden vise sig interessant på en anden front. Den bliver nu analyseret for aminosyrer, og måske viser den sig at kunne levere noget af den methionin og lysin, som svine- og fjerkræproducenter efterspørger.

Sukkertang er ikke lige en alge, man går ud og høster i sine waders. I modsætning til blæretang, der findes på lavt vand, gror sukkertang på otte meters dybde. Men man kan dyrke den på liner, og ifølge Bjarne Ottesen er havet omkring Endelave et optimalt sted at dyrke sukkertang. Øens beboere har dog ikke selv en

tilladelse men køber lokalt dyrket tang fra nærliggende Hjarnø, og produkter som tangsennep, mel med tang, tangsalt, tangpesto og tangøl er udviklet eller på vej.

Vilde urter har potentiale

Et andet af øens projekter består i at udnytte strandens planter til fødevarer. Strandvejbred er en af dem, der har god smag og tidligere er blevet anvendt i køkkenerne. Skal planten have en kommerciel fremtid, skal den imidlertid dyrkes på landbrugsjord. Man må nemlig kun sanke vilde urter til eget forbrug. Det er baggrunden for, at der nu er lavet spiretest i både almindelig jord og jord tilsat tang.

Bjarne Ottesen vurderer, at strandvejbred vil kan dyrkes på engene og høstes to gange årligt.

Smag på Endelave

Mange udviklingsinitiativer på øen udspringer af foreningen Smag på Endelave.

- Foreningens mål er at skabe bæredygtig udvikling på øen, tage initiativ til og udvikle højværdiprodukter af lokale råvarer og på den måde skabe arbejdspladser og tiltrække nye og gerne yngre beboere. - Der er 1300 ha landbrugsjord, hvoraf en stor del er udlagt som miljøgræs. Interessen for økologi er stigende. Tre bedrifter drives økologisk og en fjerde er på vej.

Om projektet

Smag på Endelave fik tidligere i år tilskud til udvikling af bl.a. økologiske tangprodukter fra puljen til eksperimenterende økologi. Foreningen samarbejder med Økologisk Landsforening om projektets konkrete aktiviteter.

Titel: Udvikling af økologiske strand-, hav- og jordbrugsproduktioner på Endelave

Formål: At udvikle unikke produkter af strandvejbred, tang og sennepsfrø og udarbejde tilhørende forretningsplaner.

Indhold:

- Tørrings- og spiringstest af frø af strandvejbred samt vurdering af dyrkningspotentiale og anvendelsesmuligheder i fødevarer.
- Mineraltilskud til husdyr på basis af sukkertang. Tangblandingen afprøves på økologiske geder og køer.
- Produkter af sennepsfrø dyrket på Endelave.